

YENİ ARİSTOKRATLAR: KÖŞE YAZARLARI

Her şey 12 Eylül ile başladı.

12 Eylül 1980 sabahı uyanıp darbeyi radyodan ve basından öğrenen herkes bunun Türkiye için bir dönüm noktası olduğu konusunda hemfikirdi. Ancak bu darbenin sadece siyasi, toplumsal ve demokratik haklar açısından bir milat olmanın ötesinde Türkiye'nin toplumsal ve günlük hayatını da çok derinden etkileyeceğini kimse pek de aklından geçirmiyordu.

Askerî darbe sonrasında Turgut Özal'ın ekonomiden sorumlu olmasıyla başlayan serbest ekonomi döneminin ilk görünen meyveleri “vitrinlerin dolması” idi. Yıllardan beri “Amerikan pazarları”ndan ve “bavul kaçakçıları”ndan alışveriş yapmaya alışan toplumun bir kesimi tezgâh altından satın almaya alıştığı lüks malları vitrinlerde görünce önce şaşırды, ancak kısa sürede toparlanarak sanki yıllardan beri böyle bir iktisadi ortam içinde yaşıyormuş gibi bu yeni durumu kanıksadı. Bunun tabii bir neticesi olarak da bir süre sonra aynı tüketici kitlesi de belli bir doyum noktasına ulaştı. Doyum noktasına ulaşan tüketiciyi uyarmak, onu yeni ürünlerden haberdar etmek, yeni tüketiciler yaratmak, tüketici iştahının uyuklamaya başladığı an bilinç altında gıdıklıyarak uyandırmak için bir vasat gerekiyordu. Bu vasatı bulmak için kâhin olmaya gerek yoktu. Sadece Batı'ya, daha doğrusu Batı'dan daha da ileriye, Amerika'ya bakmak yeterli idi.

TÜKETİMİ KIŞKIRTMADA UYGUN BİR VASAT : MEDYA VE KÖŞE YAZARLARI

Amerika bu işi nasıl hallediyordu? Cevap çok basitti: görsel ve yazılı basını reklama boğarak. Bunun için de son derece gelişmiş ve sanayi halini almış bir sektörün mevcut olması şarttı. Bu şekilde “serbest piyasa” devrimi ile yeni bir mecraya giren Türk toplumu 1980 sonrası dönemde kendisini o ana kadar alışmadığı bir basın ortamında buluverdi: “Medya”. Görsel, yazılı ve sesli basının egemen olduğu medya. Özel radyo ve televizyon kanallarının yaygınlaşmasıyla devleşen medya. 1980 öncesine göre çeşit, kalite ve sayfa sayısı açısından inanılmaz bir değişim geçirmiş ve kendi başına bir sanayi sektörü haline gelmiş “medya”.

Özellikle lise, üniversite çağlarındaki genç kitle ile üniversiteden mezun olup iş hayatına atılan “genç profesyoneller”i hedef alan tüketim sektörünün daha da serpilip gelişmesinde en

büyük desteği veren vasat medyaydı. Bu sadece dergi ve gazete sayfalarının oluşturduğu devasa reklam piyasası sayesinde olmadı. En büyük destek, lüks harcamaları kışkırtan, lüks ürünlerin tanıtımını yapan, lüks harcamalar yapabilen toplum kesimini örnek gösteren köşe yazıları ile “haber”i yapılan ürünün satışa sunulduğu mağaza veya tanıtımı yapılan lokantanın telefon numaraları ve adreslerini veren “haber” kıyafetine bürünmüş reklamlardan geliyordu. Medya tüketiciyi kışkırtması ve bunu da fevkalâde ustalıkla fazla hissettirmeden yaparken kullandığı en büyük vasat köşe yazarlarıydı.

1990’lı yıllarda gazeteler birincil görevleri olan nesnel ve ayrıntılı bilgi vermenin oldukça dışına çıktıkları yıllardır. Basın bir yandan tiraj arttırma kaygısının egemen olduğu, diğer yandan tüketim toplumu haline gelmeye başlayan ve bunun sonucunda bireylerin müşkülpesentleştiği, beğenilerin çeşitlendiği bir ortamda özellikle genç ve gelir düzeyi vasatın üstünde olan okurlara hitap etmeye çalıştı. Basın genç okur kitlesini kazanmak için genç dimağlara hitap eden ve “hoş” yazılar yazan köşe yazarlarını kadrolarına almaya gayret etti. Nora Romi, Kürşat Başar, Ayşe Arman, Murat Birsnel, Serdar Turgut, Perihan Mağden, Aylin Livaneli gibi onlarca genç gazeteci bu genç kitlenin hoşuna giden “hafif” yazıları yazmakta maharet gösterdiler ve tutuldular.

1980’li ve 90’lı yıllar “ben”in ön plana geçtiği, “keyif” ve “haz” kelimelerinin telaffuz edilmesinden özel bir keyif alındığı, bunun da özellikle yazılı ve görsel medya kullanılarak teşhirciliğe kaçan bir şekilde vaaz etmenin artık “in” olduğu yıllardı. Tüketim kalıplarının kışkırtılması, bir yandan serbest ekonominin kısa sürede yarattığı varlıklı işadamları sınıfının lüks ürün tüketme dürtüsünün sürekli uyarılmış halde tutulması, diğer yandan lüks ve markalı ürün kullanımının bir “keyif” olduğu kavramının üniversite çağındaki genç kuşaklar ile iş dünyasına adım atan gençlerin zihinlerine yerleştirilmesiyle gerçekleşti. Böyle bir yönlendirme herkeste mevcut olan ve dışarı çıkmak için müsait bir fırsat bekleyen seçkincilik eğilimlerini de kışkırttı.

80’Lİ - 90’LI YILLARIN YENİ SEÇKİNLERİ: İŞADAMLARI VE KÖŞE YAZARLARI

12 Eylül öncesine göre çok çarpıcı bir ortamdan söz edilmektedir artık. 12 Eylül öncesinde Mercedes otomobillerini garajlarında bırakıp “yerli” otomobillerle işe gidip gelmeyi tercih

eden işadamları 1980’li yılların başından itibaren önce mütereddit adımlarla, daha sonra kendilerinden daha emin bir halde kamuoyunda görünür olmada bir mahzur olmadığına, aksine fevkalâde faydalı olduğunun kararına vardılar. Bu kararı vermenin hemen akabinde iş âleminin seçkinleri kamuoyunda kendilerine müttelik aradılar. Bu müttelikler yüksek tirajlı gazetelerin köşe yazarları, ekonomi sayfası editörleri ve gelecek vaad eden genç muhabirlerdi. İşadamları dostane ilişkiler geliştirdikleri ve neredeyse hamileri oldukları bu gazeteciler sayesinde kısa sürede birer “bilge kişi”ye dönüştüler. Herhangi bir ekonomik, siyasi ve toplumsal olayda işadamlarının fikirlerine başvurup onların engin görüş ve öngörülerini okurlara ileten gazeteciler esas itibariyle konu ettikleri işadama ve onun sahibi olduğu holdingin reklamını usulcana yapmak, bunu yaparken de kamuoyu nezdinde aynı işadamlarının “saygınlığını” arttırmak amacını güttüler.

İşadamları adlarının kamuoyunda “saygınlık”la eşanlam taşınması ve sık sık anılması için gene gözlerini Amerika’ya çevirdiler ve birden “sponsorluk” kavramını keşfettiler. Bunun bir sonucu olarak kültür ve sanat festivallerini desteklediler, sıradan bir işadama konumundan “sanat hamileri” konumuna terfi ettiler. Sıradan kişilere kapalı, sadece toplumun önde gelen seçkinlerinin katıldıkları sanat etkinlikleri düzenlediler. Bu etkinliklere davet edilen çok müstesna kişiler arasında köşe yazarları en ön sıraları işgal ettiler. İşadama/köşe yazarı muhabbetinin herhalde en güzel örneğine Atatürk’ün hayatı ile ilgili yapılmı tasarlanan bir filmin Attila İlhan tarafından yazılan *O Sarışın Kurt* adlı senaryosunun kamuoyuna açıklanması sırasında rastlandı. Ege Seramik A.Ş.’nin sahibi Adnan Polat’ın öncülüğünü yaptığı bu tasarının kamuoyuna tanıtımı için düzenlenen davete münhasıran köşe yazarları çağrıldı. Ancak davet edilen Ankaralı köşe yazarlarından birinin haleti ruhiyesi değil toplantıya katılma, İstanbul’da kalmaya bile uygun değildi. Buna rağmen karizmatik işadama Adnan Polat kötü bir gününde olan yazarı davete gelmesi için ikna etmeyi başardı:

“Adnan Polat’ın yolladığı davetiye zarftan çıktığında içime bir hüznün bastı. “O Sarışın Kurt...” başlığı altında Mustafa Kemal’in gözlerini görüyordum. Adnan Polat beni Pazartesi akşamı Rönesans Polat’ta yapılacak kokteyl prolonjeye davet ediyordu. Orada uluslararası bir prodüksiyonla çevrilmesi planlanan “O Sarışın Kurt...” filminin senaryosu tanıtılacaktı ve senaryoyu Attila İlhan yazmıştı. Attila İlhan benim en sevdiğim şairlerden biridir. Nedense hayal kırıklığına uğramaktan korktuğum için böylesi büyük sanatçıları yakından tanımak istemem. İsterim ki onlar daima hayalimdeki büyük yapıtlarında kalsınlar.

“Zaten kokteyle gidemeyeceğim” diye düşündüm. Benim için İstanbul’da kalınmaz bir gündü. (...) Ama Adnan ağzımdan girdi burnumdan çıktı, beni o gün İstanbul’da kalmaya

ikna etti. Kokteylin yapılacağı salona da birlikte gittik. Bana sadece köşe yazarlarını davet ettiğini ve kokteylin kalabalık olmayacağını düşündüğünü söyledi.”¹

1980 sonrasında yıldızları Özal ile birlikte yükselmeye başlayan işadamları ve onların doğal müttetikleri olmayı başarabilen “merkez medya”nın köşe yazarları bu seçkin çevrelerle aşına olmaya başladıktan sonra aynı çevrelerin özel ilgilerine de mazhar oldular. Bu da köşe yazarlarının seçkinci eğilimlerini daha da okşadı, besledi ve güçlendirdi. Artık köşe yazarlarının sütunlarında şirket ve bankaların sınırlı sayıda kişileri davet ettikleri sanatsal etkinliklerin methiyelerini okumak olağan hale geldi. Şirketlerin destekledikleri sanatsal faaliyetlere sık sık katılmaktan dolayı zevkleri ve damak tadları gittikçe süzülen ve mükemmelleşen köşe yazarları seçkinciliğin olmazsa olmaz şartlarından biri olan müşkülpesentliğe meylettiler. Köşe yazarları sadece “sınırlı sayıda davetliler”e açık olan bu etkinliklere davet edilen kişilerin seçiminde yeterince titiz davranılmadığından, protokol listesinde yer alan kişilerin son derece ince ve hassas eleklerden süzdürüldükten sonra seçilmemelerinden şikâyetçi oldular. Gönderilen davetiye eline ulaşmadığından Ekinciler Dış Ticaret A.Ş.’nin kuruluşunun on üçüncü yıldönümü vesilesiyle düzenlediği Chick Corea - Gary Burton konserini kaçıran Ruhat Mengi sütununda konseri düzenleyen şirketin adını siyah karakterlerle belirtmeyi ihmal etmedi ve şöyle dert yandı: “*Son zamanlarda davetiyelerim gönderildiği halde çok sayıda sanat ve kültür faaliyetini kaçırdım çünkü davetiye gönderiliyor ama zamanında elime geçmiyor.*” Derdini seçkin dostları ile paylaşmak isteyip sağa sola telefon açan yazar, benzeri şikâyetlerle karşılaştığında “*konuyu kime açsam pişman oluyorum, herkes benden daha şikâyetçi*” yorumunu yaptı. Daha sonra hızını alamayıp halkla ilişkiler şirketinin düzenlediği davetliler listesinde yer alan kişilerin nitelikleri konusunda acı acı dert yandı ve davetliler arasında gerçek seçkinlerin, gerçek caz severlerin yer almadığından yakındı: “*Caz severlerin ağlamaklı bir şekilde anlattıklarına göre, Chick Corea konserinde parçaların orta yerinde alkışlayanların sayısı çokmuş ama finalde sanatçılar doğru dürüst alkışlanmamışlar. Bu bile davetiye dağıtım işinin prototip bir listeye yapılmasının yanlışlığını anlatmaya yeter*”.²

Bu çok nitelikli davetliler arasından sıyrılıp “en seçkin ve ağzının tadını bilenler” sınıfına bir anda terfi eden köşe yazarı sadece Ruhat Mengi değildi. Aynı konsere davet edilen bir başka gazetenin “tüketici gözüyle” inceleme uzmanı köşe yazarının da benzeri şikâyetleri vardı.

¹ Yavuz Gökmen, “O Sarışın Kurt”, *Hürriyet*, 17 Kasım 1998.

² Ruhat Mengi, “En kolay iş”, *Sabah*, 26 Kasım 1996.

Şirketlerin düzenledikleri ve “*bilet satılmayıp davetiye gönderilen*” sanatsal etkinliklere davet edilen ayrıcalıklı kişiler arasında yer alan yazar, bu faaliyetleri düzenleyen şirketin ve bankanın adlarına sütununda mutadî veçhile siyah karakterler ile yer verdikten sonra şikâyet faslına geçti. Kendisiyle bire bir diyalog kurma ayrıcalığına haiz olan kızıyla bir okuyucusunun şikâyetlerini köşesinde dile getirip, davet edilen kişilerin konserlerde nasıl davranacaklarını, nerede alkışlayacaklarını bilmediklerinden şikâyet etti. Davet listelerinde yer alan kişilerin yeterli kültür birikimine sahip olmayıp bu tür konserleri izleme adabına sahip olmadıkları sonucuna vardı.³ Roche İlaçları’nın kuruluşunun yüzüncü yılı vesilesiyle düzenlediği konsere davet edilen Hıncal Uluç sanatçının müziği karşısında “büyüdü” ve disklerini satın almak için müzik mağazalarını dolaşmak gibi bir zahmete katlanmayıp telefonla Sony Müzik şirketinin “başında” bulunan “sevgili dostu” Melih Ayraçman’ı arayıp “ne kadar CD’si varsa istiyorum” emrini verdi.⁴

Köşe yazarlarının toplumun seçkinleri arasında yer aldıklarını okurlarına münasip bir şekilde hatırlattıkları bir diğer vesile yeni yıl nedeniyle şirket ve bankaların “kültüre katkı” amacıyla yayımladıkları ve aralarında köşe yazarlarının en ön sırada yer aldığı “seçkin” kişilere dağıttıkları kitaplardı. Bu tür “kitaba methiye” yazılarını yazma mevsimi her yılın 15 Aralık – 15 Ocak dönemi idi. Bu süre içinde köşe yazarları kendilerine armağan edilen bu kitaplar için kaleme aldıkları “teşekkür” yazılarında kitabı armağan eden şirketin adını da siyah karakterlerle belirtmeyi, doğal olarak, ihmal etmediler.⁵

Köşe yazarlarının seçkinleri tezahürleri sanatsal faaliyetlerin mevsimlere dağılımına göre arttı veya azaldı. İstanbul Festivali’nin düzenlendiği her yılın 15 Haziran – 10 Temmuz dönemi köşe yazarları için başta İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı (İKSV) ve Nejat Eczacıbaşı’ya, sonra “*müthiş*”, “*olağanüstü*”, “*muhteşem*”, “*harikulade*”, “*büyüleyici*”, “*fevkalâde*” kelimelerinin serpiştirilip daha etkili ve çarpıcı kılınan “sponsorlar” a methiyenamerler yazma mevsimidir. İstanbul Festivali içinde yer alan İstanbul Caz Festivali’ne duyulan sevgi ve ilgi ise bambaşkadır. Duygu Asena bu sevgiyi “*duydunuz mu Eric Clapton geliyormuş.. Kim getiriyormuş? Tabii ki İstanbul Caz Festivali.. Canım festivalim benim*” şeklinde ifade etti.⁶

³ Meral Tamer, “Konser izlemeyi de öğreneceğiz!”, *Milliyet*, 1 Aralık 1996.

⁴ Hıncal Uluç, “Bu ne müzik!”, *Sabah*, 25 Aralık 1996 .

⁵ Temsili mahiyette birkaç örnek için bkz. İpet Altınay, “Yeni yılda iz bırakanlar”, *Dünya*, 10 Ocak 1996 / Mehmet Ali Birand, “Bunlar kitap değil, sanat eseri...”, *Sabah*, 21 Ocak 1996 / Meral Tamer, “Semerkant’tan Buhara’ya Orta Asya”, *Milliyet*, 25 Aralık 1996 .

⁶ Duygu Asena, “İstanbul’un en güzel ‘şeyi’”, *Milliyet*, 12 Temmuz 1997. Methiye yazıları için temsili mahiyette birkaç diğer örnek için şunlar zikredilebilir: Meral Tamer, “Eczacıbaşı’nın en büyük mirası”, *Milliyet*, 25

Meral Tamer sanatsal faaliyetleri takip etme sorumluluğunu son derece veciz bir şekilde izah etti: “1998’in 1-15 Mart arasına mümkün olduğunca az randevu koymam gerek. Yurt dışı seyahatleri de reddetmek durumundayım. Çünkü Film Festivali var. Mayıs’ın ikinci yarısı için de aynı durum Tiyatro Festivali nedeniyle geçerli. Hele 15 Haziran-10 Temmuz 1998 arası hiçbir yere kıpırdamam, akşam herhangi bir davete katılmam mümkün değil.” Meral Tamer İstanbul Festivali nedeniyle “bu keyfi bizlere yaşattıkları” için İKSV yetkililerinin adlarını birer birer yazmaya özen gösterdikten sonra kendisinin küçük sorunlarıyla ilgilenip onun ayrıcalıklı bir kişi olduğunu hatırlatan kişilere de ayrı ayrı teşekkür etmeyi ihmal etmedi: “benim bilet işimi de ihmal etmeyen sevgili arkadaşım Ömür Bozkurt, görme problemim olduğu için bana her zaman önde yer bularak torpil yapan vakfın temel direklerinden Zeliha Kaya ve medya sorumlusu Nilgün Mirze’ye teşekkür”.⁷

1980’li yılların köşe yazarları her nedense kitaplara ve kitap müzayedelerine de son derece merak sardılar. Yüksek tirajlı gazetelerde ise bu entellektüel uğraşla haşır neşir olmuş birçok köşe yazarına rastlanabildi. Hıncal Uluç ve Güngör Uras kendilerine tahsis edilen köşelerinde birkaç gün sonra yapılacak bir nadir kitap müzayedesinin tanıtımını âdeta sözleşmişçesine aynı gün yapıp, müzayedede yer alan ve açılış fiyatları bol sıfırlı olan antika kitaplara methiye döşemekten geri kalmadılar.⁸

Kitapseverliğin sadece nadir ve antika kitap koleksiyonculuğuya kısıtlı kalmayıp Batı’da ve özellikle Amerika’da yayımlanan son bilimsel kitaplar hakkında okurların da bilgilendirildiğinin görülmesi artık olağan bir hal aldı. Şahin Alpay’dan, Mehmet Barlas’a, Barlas’tan Fatih Altaylı, Fehmi Kuru, Hıncal Uluç ve Sedat Sertoğlu’na kadar geniş bir yelpazede yer alan değişik köşe yazarları Amerika’da yayımlanan en son kitaplar hakkında okurlarını haberdar kılmaktan geri kalmadılar. “Kitaba meraklı” köşe yazarlarının bir çoğu da New York’da buldukları esnada her entellektüel köşe yazarı için vazgeçilmez bir durak olan Barnes & Noble kitabevini, âdeta kutsal bir tapınağı ziyaret edercesine, huşu ve hayranlık içinde ziyaret ettiler. Kitabevinin raflarında rastladıkları kitapların adlarını da

Temmuz 1997 / Cengiz Çandar, “İstanbul, caz ve özgürlük..”, *Sabah*, 13 Temmuz 1997 / Nilüfer Kuyaş, “Yağmurlu festivaller”, *Milliyet Pazar Postası*, 19 Eylül 1997 / Güneri Cıvaoğlu, “Cenaze ve Düğün”, *Milliyet*, 13 Temmuz 1997.

⁷ Meral Tamer, “Hayatımı ona göre ayarlıyorum”, *Milliyet*, 28 Haziran 1997.

⁸ Hıncal Uluç, “Müzayedede !..”, *Sabah*, 6 Mart 1998 / Ali Rıza Kardüz, “Bu pazar ‘Pera’da ‘İstanbul’ satılıyor”, *Sabah*, 6 Mart 1998.

sütunlarında yazarak okurlarına sıra dışı bir insan, bir entellektüel ile muhatap olduklarını bir kere daha hatırlattılar.⁹

Köşe yazarlarının bir bölümü de görev veya meslek icabı birlikte oldukları etkin ve seçkin insanların ve özellikle Amerika’da iken okudukları fikir dergilerinin adlarını yazılarına serpiştirmeyi unutmadılar. Bu şekilde okura gazetecinin ne kadar mümtaz bir çevreyle muhatap olduğu bir kez daha veciz bir şekilde hatırlatıldı. Mehmet Barlas Princeton Üniversitesi’nin Yakın Doğu Araştırmaları Enstitüsü tarafından davet edildiği yemeği, yemek masasında yer alan öğretim üyelerin, ad ve sıfatlarını sıralayarak, uzun uzun yazdıktan sonra mutadı veçhile üniversite kampüsünde bulunan kitapçıdan alış verişi yaptığını okurlarına bildirdi ve üniversitede geçirdiği zamanın haleti ruhiyesini nasıl derinden etkilediğini “dünyanın en seçkin üniversitelerinden birinde geçen saatler, bana yaşamının lezzetini hissettirdi” satırlarıyla veciz bir şekilde ifade etti.¹⁰ Benzer bir şekilde bir dönem Princeton Üniversitesi’nde misafir öğretim üyeliği yaptığı Şahin Alpay da Wisconsin Üniverstesi’nde yaptığı konuşmasını ABD’de yaşayan Prof. Münci Kapancıoğlu ile Prof. Dr. Tuncer Edil’in dinlemeye gelmelerini “sürprizlerin en hoş olanı” olarak niteledikten sonra akşam davet edildiği yemeği de “kentin en mutena lokantalarından ‘Hüsnü’s’ de Kalaycıoğlu, Edil ve zarif eşleriyle birlikte yemek ‘Madison seferi’nin doruk noktası” şeklinde tarif etti.¹¹

İstanbul Bilgi Üniversitesi’nin Amerikan *Foreign Policy* dergisinin Türkçe baskısını yayımlamaya başlaması üzerine genç kuşak yazarlardan Murat Birsal derginin tanıtımını büyük bir iştah ve hevesle üstlenerek dergi abone formunu köşesinde yayımladı ve derginin mevcudiyetinden o ana kadar haberdar olmama gafletinde bulunan okurlara ne gözle baktığını şiirsel bir şekilde ifade etti:

“Mutluluğun resmini yapabilir misin?”

(Abidin)

Foreign Policy dergisini elime alınca aklıma geldi. Bu derginin Türkçesini elinde tutabilmek ne büyük mutluluk. Dünya çapında siyasal bilimler fakültelerinde, hele hele uluslararası ilişkiler bölümünde, bu dergiden haberiniz yoksa size turist muamelesi

⁹ Şahin Alpay, “Kitapseverlere”, *Milliyet*, 7 Mart 1998 / Sedat Sertoğlu, “Dört kitap”, *Sabah*, 23 Mart 1998 / Fatih Altaylı, “Amerika’da kışkırdığım tek şey”, *Hürriyet*, 25 Ağustos 1997 / Hincal Uluç, “New York’ta gündüzler ve kitaplar..”, *Sabah*, 6 Ekim 1998 / Mehmet Barlas, “Kitabın bittiği yerde yalnızlık başlar!..”, *Sabah*, 11 Şubat 1997 / Mehmet Barlas, “Bir başkadır benim kitaplarım!..”, *Sabah* 26 Kasım 1996 / Mehmet Barlas, “Hem kendinizi, hem de dünyayı anlatan kitaplar..”, *Sabah*, 17 Mart 1996 / Mehmet Barlas, “Bizimle ilgili iki yeni kitap..”, *Sabah*, 16 Mart 1996.

¹⁰ Mehmet Barlas, “Seçkin bir üniversitede geçen saatlerin lezzeti..”, *Sabah*, 16 Mart 1996.

yaparlar.” Birsel derginin içeriğini de özetledikten sonra okurlarının dergiyi o ana kadar neden okumamış oldukları konusunda mazeret ileri sürmelerine de kati surette izin vermedi ve verecekleri kararın hayatlarını değiştireceğini hissettirerek okurlarını bir hayat memmat meselesiyle başbaşa bıraktı: “*Diyeceğim şu: ‘Foreign Policy bulunuyor da biz mi okumuyoruz’ lafi tarif oldu. İşte abonman formunu da veriyorum. Kıyıda mı oynarsınız, okyanusa mı dalarınız siz karar verin!*”¹²

Üniversite faslı açıldığından şunu da not etmekte yarar var. 1990’lı yıllarda köşe yazarlarının konu kataloglarında Amerikan üniversiteleri en başta bir yer işgal etmişti. Güngör Uras ve Mehmet Barlas Amerikan üniversitelerinin methiyelerini yapmanın yanı sıra, Amerikan üniversitelerinin açılış veya mezuniyet günlerinde rektörlerin yaptıkları konuşmalarını da okurlarına nakletmeyi özel görev bildiler. Amerika’da okumakta veya yeni mezun olup orada çalışmakta, çoğu zaman Türkiye’nin önde gelen işadamlarının çocukları olan ve “çağdaş Türkiye’nin geleceği”ni temsil eden gençlerin adlarını da yazmayı ihmal etmediler.¹³

Uluslararası ilişkilerdeki uzmanlığı ile temayüz eden bir diğer köşe yazarı da yakın dostlarının alelâde insanlar olmadıklarını okurlarına hatırlatmayı görev bildi ve “uluslararası kalibre”de bir kişi olan Fouad Ajami’nin New York’un Upper West Side’daki evine *Foreign Affairs* dergisinin Yazı İşleri Müdürü Farreed Zakaria ile birlikte davet edildiğini yazmayı ihmal etmedi. Prof. Kemal Karpat ile yakın dost olduğunu da şu satırlarla hatırlattı: “*New York’un sayfiyesi addedilen Long Island kumsallarında pantolonlarımızı dizimize kadar kıvrıp okyanus dalgalarının kırıldığı yerde, yalınayak suyun içinde yürürken yaptığımız Türkiye sohbetleri hayatımın en güzel anları arasında yerini aldı bile...*”¹⁴ Rolling Stones konserine “çok önemli kişi” olarak davet edilmesinin keyfini doya doya çıkarmayı bilen Ertuğrul Özkök ise konserin methiyelerini yaparken seçkinliğin süzülüp süzülüp doruk noktasına ulaşan en mükemmel örneğini verdi: “*Önceki akşam Ali Sami Yen Stadı’ndaki konseri kaçıranlar için hakikaten hayıflanmalı. Onlar hakikaten muhteşem bir şeyi kaçırdılar. Hakikaten ‘Being there’ orada olmak duygusu onlarda her eksik olacak.*” Özkök konseri kaçıran sıradan fanilerin fazla hayıflanıp dövünmemeleri için konserin havasını nakletmek görevini fahri

¹¹ Şahin Alpay, “Karpat ve Wright”, *Milliyet*, 7 Mayıs 1998.

¹² Murat Birsel, “Bilgi denizine hoşgeldiniz: Foreign Policy mutluluğu”, *Yeni Yüzyıl*, 30 Temmuz 1998.

¹³ Bu konuda köşe yazıları bulma açısından sıkıntı çekmek söz konusu değildir. Temsili mahiyette birkaç örnek için bkz. Tefik Güngör, “Amerika’da üniversiteler”, *Dünya*, 25 Eylül 1990, “Amerika’da okumak”, *Dünya*, 26 Eylül 1990, “Amerika’da bir üniversitenin açılışı”, *Dünya*, 28 Eylül 1990, “The critical review”, *Dünya*, 1 Ekim 1990, “J.C. Nelson Üniversite’de açılış duası”, *Dünya*, 2 Ekim 1990, “Amerika’da ‘B’ okulları ve MBA eğitimi”, *Dünya*, 31 Ekim 1990, “Cambridge Üniversitesi ile kolejlerin ilişkisi nedir?”, *Dünya*, 2 Eylül 1992.

olarak üstlendi: *“İzlediğim son global gösteri Dünya Kupası'nın finali idi. Hiç abartmadan söylüyorum. Bu onu kat kat aşan bir şeydi. O yüzden olayı kaçırana bazı izlenimlerimi, gözlediğim bazı ayrıntıları aktarmak istiyorum. Konseri numaralı tribünden izledim. Boynumuza asmak üzere bir badge verdiler. Üzerinde VIP yazıyordu. Numaralı tribüne girdiğimde, hemen herkes tanıdıktı. Her yaştan, her jenerasyondan insan. Yakınımda oturanlardan birkaçının adını vereyim. Mesela Lale ve Şarık Tara, Ümit ve Cem Boyner, Mustafa Taviloğlu, Hamdi Akın, Selahattin Beyazıt, Zeynep ve Metin Fadilloğlu. Gördüğüm gazeteciler ise Sedat Ergin, Güneri Cıvaoglu, Mehmet Ali Birand, Murat Birsnel, Lale Barçın İmer, Berran Tözer.”*¹⁵

1980 ve 90'lı yılların köşe yazarlarında rastlanan bir diğer ortak tema da yaptıkları yurtdışı gezi serüvenlerinin tefrika halinde okurlara aktarılmasıydı. Bu temalar arasında New York ayrıcalıklı bir yere sahipti. Canan-Mehmet Barlas çiftinden Güngör Uras'a, Cengiz Çandar'dan Hıncal Uluç, Fatih Altaylı ve Murat Birsnel'e kadar uzanan geniş bir yelpazedeki gazetecilerde bir New York hayranlığı aldı yürüdü.¹⁶ Cengiz Çandar New York'a duyduğu sevgiyi ifade ederken New York'un gelmiş geçmiş en büyük hayranlarından Turgut Özal'ı da yad etmeyi unutmadı: *“Turgut Özal da Türkiye'yi 21. Yüzyıl'ın eşiğine taşıyan vizyonun şekillenmesinde New York'un aslan payını anlatırdı. Onun hakkında New York'ta övgüler işitiyorum ve onu New York'ta rahmetle anıyorum..., New York sonsuz özgürlük duygusudur da. Özgürlük ise mutluluk, yani New York'u seviyorum”*.¹⁷ New York'dan sonra ikinci sırayı 1970'li yılların gözde şehirleri olan ancak Turgut Özal'la birlikte Amerika ve New York

¹⁴ Cengiz Çandar, “New York'lu”, *Sabah*, 19 Temmuz 1998.

¹⁵ Ertuğrul Özkök, “Kuşak farkını silen konser”, *Hürriyet*, 21 Eylül 1998.

¹⁶ New York temalı yazılar son derece boldur. Muhtelif yazarlardan temsili mahiyette örnekler vermekle yetinilecektir. Ali Rıza Kardüz, “New York'un 1807 lokantası ve THY lokantası” *Sabah*, 24 Şubat 1996, “New York'da işler ‘kesat’”, *Sabah*, 1 Mart 1996, “Julie Andrews 65 yaşında her gece 3 saat dans edip şarkı söylüyor”, *Sabah*, 9 Mart 1996, “New York'da ‘Bizans’ın Pırlıtsı””, *Sabah*, 12 Mart 1997, “New York'ta iki Türk”, *Sabah*, 4 Haziran 1997 / Mehmet Barlas, “Ben gurbette değilim, gurbet benim içimde..”, *Sabah*, 12 Mart 1996, “Depremi bırak Allah'tan demeç al”, *Sabah*, 14 Mart 1996, “Medyaya herkes kızgın, ama medyasız da olmuyor !..”, *Sabah*, 20 Mart 1996, “Her yerde Türk var!””, *Sabah*, 15 Mayıs 1997, “Tiyatro, insana nefes aldırıyor”, *Sabah*, 18 Mayıs 1997, “Türkler İsraililer kadar başarılı”, *Sabah*, 19 Mayıs 1997, “Kitlesele üretim'den ‘tüketim merdiveni’ne”, *Sabah*, 21 Mayıs 1997, “New York'tan yazı yazmak üzerine”, *Sabah*, 25 Mayıs 1997, “Bu yazıda sadece iyi markalar var”, *Sabah*, 26 Mayıs 1997 / Canan Barlas, “Bir hadise var” sütunundaki yazıları *Milliyet* 13,16 ve 20 Mart 1996, Canan Barlas, *Yeni Yüzyıl*, 21 Mayıs 1997 / Nilüfer Kuyaş, “New York, New York”, *Gazetepazar*, 20 Eylül 1998 / Cengiz Çandar, “New York'ta Türk olmak”, *Sabah*, 18 Mayıs 1997, “New York'lu”, *Sabah*, 19 Temmuz 1998, “NY'den Türkiye”, *Sabah*, 30 Temmuz 1998 / Hıncal Uluç, “New York'ta harika günler”, *Sabah*, 29 Eylül 1998, “New York'ta rüya geceler”, *Sabah*, 30 Eylül 1998, “New York'ta rüya geceler”, *Sabah*, 2 Ekim 1998, “New York'un sevinecek yanı”, *Sabah*, 7 Ekim 1998, “New York'un silueti”, *Sabah*, 20 Ekim 1998.

¹⁷ Cengiz Çandar, “New York'lu”, *Sabah*, 19 Temmuz 1998.

keşfedildikten sonra gözden düşen Londra, Paris, Fransa'nın güney sahilleri ve Mauritius Adaları gibi egzotik yerler aldı.¹⁸

New York kimi zaman bir standart, bir referans, kimi zamansa bir mükemmellik çitası olarak görüldü. Hıncal Uluç Taksim'deki Gök Kafes inşaatının yasaklanıp yasaklanmaması tartışmalarında Gök Kafes'i savunma babında New York ile Paris'in gökdelenlerini örnek olarak göstermekten geri kalmadı.¹⁹ Genç kuşağın "iyi yaşama" eğiliminin nabzını gayet iyi tutabilen Murat Birsnel de Mudo mağazasında açılan "Mangia gurme cennet merkezi"nin açılmasını "*New York'u aşmak*" olarak niteledi. İstanbul'un şık semtlerinden Nişantaşı'nda açılan L'Apart lokantasının açılışını da "*New York'dan evvel İstanbul'da*" şeklinde selamladı.²⁰

Keyif ve haz alma kültürüne son eklenen ürün puroydu. Tabii ki tüm okurlarını potansiyel bir puro tüketicisi olarak gördüklerinden puro içmenin zevkini ve nefasetini yazma, methetme ve okurlara pazarlama görevi gene köşe yazarlarına düştü. Puro satış mağazası olarak açılışı tasarlanan Havana Evi'nin tanıtımı vesilesiyle düzenlenen puro gecesine gidip gecenin methiyelerini uzun uzun yapan bir yazar kendinden beklenen görevi de "*puro içmezseniz de, puro kültürü ve zevkini görün, bu zevki yaşayın, hiç değilse bir kez gidip..*" satırlarıyla yerine getirdi.²¹

1990'lı yılların köşe yazarlarının önde gelen bir özellikleri de lüksün ve seçkinliğin methiyelerini yapmak, keyif ve haz kültürünü vaad etmektir. En son açılan lokantalardan biri "*L'Apart'ın kapısını araladığınızda öyle bir his geliyor ki.. Lüks! Evet gerçekten lüks*"

¹⁸ Mehmet Barlas, "Crepe Suzette" in keşfedildiği yer!..", *Sabah*, 30 Nisan 1996, "Bir açıldık, bir açıldık...", *Sabah*, 30 Nisan 1996, "Cote d'Azur'un güzellikleri..", *Sabah*, 1 Mayıs 1996, "Her turistin farklı bir Paris'i vardır!..", *Sabah*, 14 Mart 1997.

¹⁹ Hıncal Uluç, "New York'un silueti !..", *Sabah*, 20 Ekim 1998.

²⁰ Murat Birsnel, "L'Apart' -New York'tan evvel- İstanbul'da", *Yeni Yüzyıl*, 15 Ekim 1998, "New York'u aşmak", *Yeni Yüzyıl*, 20 Mayıs 1997.

²¹ Hıncal Uluç, "Divan'da bir Puro gecesi", *Sabah*, 23 Mart 1996. Puro konusundaki yazılar son derece bereketlidir. Diğer örnekler için bkz. Tuğrul Şavkay, "Bitmeyen muhabbet: Puro", *Hürriyet*, 7 Nisan 1996 / Deren Baylav, "110 milyona bir şişe Kaliforniya şarabı", *Yeni Yüzyıl*, 8 Ekim 1996 / Işın Eliçin, "Puroseverlerin keyif gecesi", *Yeni Yüzyıl*, 23 Ekim 1996 / Hale Tüzün, "Puroseverlere özel kafeler", *Radikal*, 26 Mart 1997 / Perihan Kurtoğlu, "Bir yaşama sanatı: Puro", *Gazetepazar*, 27 Nisan 1997 / Bahadır Özdener, "Vazgeçilmez zevkin adı: Puro", *Radikal*, 30 Nisan 1997 / Barış Çakmak, "Puro bir içim zevk", *Yeni Yüzyıl*, 30 Nisan 1997 / Muharrem Aydın, "Duman gölgesinde keyif gecesi", *Yeni Yüzyıl*, 16 Mayıs 1997 / Mustafa Kutlay, "Puronun profesörü İstanbul'a geliyor", *Hürriyet*, 10 Kasım 1997 / "Zevk puronun ucunda", *Yeni Yüzyıl*, 16 Kasım 1997 / Banu Bölen, "Puronun kralı geldi", *Milliyet Pazar*, 16 Kasım 1997 / Pınar Aktaş, "Meraklısına purobank", *Milliyet*, 15 Aralık 1997 / "Tiryakilerin ilacı puro", *Radikal*, 17 Temmuz 1998.

kelimeleriyle tarif edildi.²² Bir dost toplantısında erkekler arasında konuşulan konuların saat ve araba markaları olduğu söylendikten sonra her biri yirmi, otuz bin dolar değerinde olan “*Vacheron Constantin’i, Audemar Piaget’si, Patek Philippe’i, Breguet’si olmayan bir saat koleksiyoncusu*”nun hesaba bile alınmadığını vurgulandı.²³ Lüksün bir başka çeşidi ise yemek takımlarıydı. Christofle marka çatal, bıçak ve porselen tabak takımlarının satılacağı yeni mağazaya methiye döşemeyi üstlenen gazeteci Can Ataklı “*Yemek yemeyi, üstelik çok büyük masraflara girmeden bir sanat haline getirmeyi başaran*” cümlesiyle Christofle’i tarif etti. Can Ataklı habercilik aşkına daha önceden verdiği randevusunu iptal etmemek için Christofle’un Yönetim Kurulu Başkanını ameliyat sonrası yatmakta olduğu hastanede kabul etti ve gazete köşesinin tamamını Christofle’a ayırdı. Okurlarına Christofle marka “soylu çatal bıçak takımları” için kişisel fikrini de açıklamada bir beis görmedi: “*Burada kişisel fikrimi söylemek istiyorum. İnsanlar kendi hayatlarındaki hoşlukları kendileri yaratabilir. Dostlarıyla keyifli bir akşam yemeğini güzel bir masada yemek isteyenler, paraya biraz kıyarsa kıyamet kopmaz.*”²⁴ “En iyi markalar” yazıların ana temalarını oluşturdu. Köşe yazarları İstanbul’daki “en iyiler”i tüketip sıkılıp bunalıma girenler için Londra, New York, Paris gibi “büyüleyici” kentlerde bulunan en iyi lokantaların, limuzin kiralama şirketlerinin, barların, makyaj kurslarının ad, adres ve telefon numaralarını iletmeyi görev bildiler.²⁵

Zeytinyağı lobisinin maharetli manevraları sayesinde zeytinyağı kullanmak Türkiye’de birden “in” haline geldi. Çok nezih ve müşkül damak tadına sahip seçkinler için özel bir zeytinyağı üretildi: “*Tane tane seçilen ve elle toplanan özel zeytinlerin doğal yöntemlerle sıkılması ile üretilen Komili Özel Üretim 97*”. Bu “özel” zeytinyağı seçkinliğin olmazsa olmaz kıstası olan “sınırlı sayıda üretim” ölçüsüne göre üretildi: “*Her bir şişesi numaralanan ve 1997 yılı için sadece 29.450 adet üretilen bu nadide zeytinyağı*”,²⁶ ve tabii ki basının en seçkin köşe yazarlarına yeni yıl hediyesi olarak gönderildi.²⁷ Özkök zeytinyağda görülen değişimi en can alıcı terimleri kullanarak usta bir yazar uslûbuyla tarif etti: “*Sevgili Mudo, zeytinyağı pazarlamacılığına da başlıyormuş. 1970’li yıllarda genç ve şehirli giyinmenin estetiğini henüz teşekkül halindeki ruhumuza giydirmeyi başaran Mudo, şimdi zeytinyağını giydirmeye hazırlanıyor. Köylü Sızma, Madra, Vakıflar, Kırlangıç, Tariş kılık değiştiriyor. Zeytinyağı*

²² Murat Birsnel, “Harika bir Fransız restoranı”, *Yeni Yüzyıl*, 15 Ekim 1998.

²³ Mehmet Barlas, “İnsanlar sadece politika konuşmaz”, *Sabah*, 19 Temmuz 1995.

²⁴ Can Ataklı, “Çatal bıçağın soylusu olur mu demeyin, olur”, *Sabah*, 23 Temmuz 1995.

²⁵ Mehmet Barlas, “Bu yazıda sadece iyi markalar var!..”, *Sabah*, 26 Mayıs 1997 / Nora Romi, “En iyiler”, *Gazetepazar*, 1 ve 8 Kasım 1998 / Murat Birsnel, “Dünyanın en iyi restoranları”, *Yeni Yüzyıl*, 25 Ocak 1996.

²⁶ “Komili Özel Üretim 97”, *Milliyet*, 5 Ocak 1997.

²⁷ Ertuğrul Özkök, “Bir Akdeniz masalı”, *Hürriyet*, 5 Ocak 1997.

*şişeleri, üzerindeki etiketler değme mağazaların vitrinlerinden daha güzel bir görünüm alıyor. Ve benim en büyük tezlerimden biri doğrulanıyor. Zeytinyağı sadece bir gıda değildir. Zeytinyağı bir zihniyet, bir tarzdır. Bu hayata bakış açısı, hayatı yaşama biçimidir. Zeytinyağı gıdanın **Haute couture**'üdür.*"²⁸

Lüks tüketimin, keyif ve haz almanın ve onun ayrılmaz bir parçası olan aylıklığın şampiyonluğunu yapan gene Ertuğrul Özkök'tü. Özkök'ün "Pazar Yazıları" bir alışveriş listesi, havasını taşıdı. Bu yazılar sayesinde okurlar hangi pop sanatçılarının, hangi giyim markalarının revaçta olduklarını öğrendiler. "Keyif alma"nın en ateşli taraftarı olan Özkök hızını alamayıp Warner marka sutyen ve külotlar ile bu ürünlerin ithalatçısı Cüneyt Ayrıl'ın da tanıtımını yapmaktan geri kalmadı.²⁹

90'lı yıllar "yemek kültürü"nü gittikçe gündelik hayata girdiği ve ardı ardına yemek kültürüne aynı zamanda adanan dergilerin ve kitapların yayımlandığı yıllardı. "Keyif dergisi" diye piyasaya sürülen *Gourmet* ilk ilânında herkese meydana okudu ve dergiyi sadece seçkin insanların okuyabileceğini vurguladı: "*Nisan'dan itibaren Limousine'ninizde okuyabilirsiniz. Başkalarını ilgilendirmez*".³⁰

Son yıllarda köşe yazarlarında bariz bir şekilde kendisini dışa vuran bu seçkin eğilimi dengelemek için yazarlar "okur ile bütünleşme" ihtiyacını hissettiler. Sütunlarına önce gülümseyen fotoğraflarını, teknolojinin ilerlemesiyle faks numaralarını ve en nihayet elektronik posta adreslerini iliştiren köşe yazarları bu şekilde sık sık tenkit edildikleri gibi kendilerini İkitelli'deki "Media Towers"lara kapatıp halktan tecrit olmadıklarını ve her zaman halkın erişimine açık olduklarını ispatladılar. Okur da bunun zevkini doya doya çıkarmayı bildi. Ayrıcalıklı bir kişi ile diyalog kurabilmenin hazzını yaşadı ve köşe yazarına, çok fazla uzun olmamak ve çoğu zaman hafif erotik olması şayanı tercih olmak kaydıyla, sempatik fıkralar iletmeyi ihmal etmedi. Köşe yazarı da o erişilmez ve ayrıcalıklı köşesinin kapısını azıcık aralayıp kendisine ayrılan alanın birkaç milimetrekaresini kendisiyle "aynı frekansı yakalamış" olan mümtaz okuruna ayırıp fikraya yer verdi ve okurun adını siyah karakterlerle yazarak onu da onurlandırdı.

²⁸ Ertuğrul Özkök, "Bugün kutsal zeytinyağı günü", *Hürriyet*, 18 Haziran 1995.

²⁹ Ertuğrul Özkök, "Naylon çorabın sınırındaki dantel", *Hürriyet*, 28 Ağustos 1994.

³⁰ *Sabah*, 12 Nisan 1997.

KÖŞE YAZARLARININ İLLETLERİ

Son on, on beş yılın yeniliği olan köşe yazarlarının kayda değer bir bölümü, Ege Cansen'in yerinde tespitiyle, iki illete kapılmışlardır. Biri “ülkeyi ve hatta dünyayı, köşesinden idare etme noktasına geldiğine inanmak”, diğeri de “konusu kendisi hale gelmek”tir.³¹ Birinci zaafi *The New York Times*'in eski İstanbul muhabiri Stephen Kinzer şu sözlerle çok veciz bir şekilde açıklıyordu: “*Muhabir olmanın bu ülkede hiçbir kıymeti yok! Bir köşe sahibi oluncaya kadar bir hiçsin sen! Siyasiler başka ülkelerdeki gibi beyanat vermiyor. Bir basın toplantısı yapıp, kamuoyuna açıklamada bulunmuyor. Onun yerine sevdikleri bir veya iki köşe yazarını çağırıyor. Hatta ofislerine evlerine getirtiyor. Verecekleri mesajları onlara oracıkta veriyor. Okurlar da bu yönetime alışıyor. (...) Okurlar köşe yazarları ile birlikte gazete değiştiriyor. Bu tehlikeli bir durum. Çünkü o zaman haberi açıklandığı gibi değil köşe yazarının renkli gözlüklerin ardından alıyorsun. Ya da haberi alan, ama habere kendi damgasını da vuran biri aracılığıyla*”.³²

Ege Cansen'in “*Konusu kendisi hale gelmek*” şeklinde özetlediği ikinci zaafın, yani “ben” e dönük yazılmış yazıların keyfinin yazar tarafından doya doya nasıl çıkarıldığını anlamak için şu satırlara bakmak yeterlidir: “*İlgi çekici bir olay var Türk yazılı basınında. Yeni kuşak köşe yazarlarını eskilerden farklı kılan olay, bu yeni kuşak üyelerinin rahatça “ben” diyebilmeleri. (..) Günlük yaşamlarındaki, ruhsal hayatlarındaki iniş ve çıkışların, önemli siyasi ve toplumsal olaylardan daha önemli olduğunu anlatıyor okurlarına bu genç kuşağın üyeleri. (..) Yeni kuşağın yazarları, insanların ön plana çıktığı, bireyin devlet kadar önemli olduğu bir Yeni Türkiye'nin işaretidir*”.³³

SONUÇ YERİNE : “BİR KÖŞEM VAR BENİM”

Gazeteciler ve yazarlar için bir gazetede köşe yazarı olmanın yazar üzerinde yarattığı etkiyi *Nefes Nefese* adlı romanıyla son aylarda kendinden bahsettirmeyi başarabilen Ayşe Kulin samimi ve veciz bir şekilde ifade etti: “*Anne, bir köşem var benim. Bu ne demek biliyor*

³¹ Ege Cansen, “Köşe yazarı, ne yazar!”, *Hürriyet*, 24 Ekim 1998.

³² Hasan Pulur, “Amerikalı gözüyle köşe yazıları...”, *Milliyet*, 19 Şubat 1998.

³³ Mehmet Barlas, “Köşe yazısında “ben” diyebilmek”, *Sabah*, 4 Ocak 1996.

*musun? Duygularımı, düşüncelerimi, sevinçlerimi, heyecanlarımı kısacası tüm yaşadıklarımı okurlarımla paylaşabileceğim, onlara yüreğimden geçenleri aktaracağım BİR KÖŞEM VAR BENİM”.*³⁴

Köşe yazarlığına terfi eden gazeteci veya yazarın kendini birden bire “önemli” hissetmesinden hemen sonra kendisini önce tebrik eden ve daha sonra samimiyet kuran çevre onun gerçekten “önemli” bir kişi olduğunu çeşitli vesilelerle teyit etmeyi ihmal etmez. Bu “sosyal statü yükselmesi”nin birinci göstergesi, yazarın iş âleminin düzenlediği çeşitli davetlerin protokol listelerine dahil edilmesidir. Bu şekilde toplumsal konumu aniden yükselen yazar bunun meyvelerini de kısa sürede alır. İş âleminin önde gelen adlarıyla samimiyet kurar ve her an onlara ulaşabilme ayrıcalığına sahip olur. Artık sadece çok özel kişilere açıklanan bilgilerin ve raporların muhtevalarına herkesten önce vakıf olur, “konunun uzmanı” durumuna terfi eder. “Uzman” olmanın meyvelerini de son yıllarda ardı ardına kurulan ve öğretim üyesi sıkıntısı çeken vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi olmakla alır. O ana kadar yazılarını okumayan öğrencileri bundan sonra, biraz da mecburiyetten, hocaları olan köşe yazarının sürekli okurları/hayranları/takipçileri kafilesine katılırlar. “Yıldız” konumuna terfi eden köşe yazarları artık bu fani dünyanın maddi yanlarıyla uğraşmayı sıkıcı bir meşgale gibi görmelerine rağmen köşe yazarı olmanın sayısız faydaları vardır. Artık yol açılmıştır. Yazarın gülümseyen fotoğrafının gazete köşesine yerleştirilmesinin, halkın içine karıştığına “İşte o!” türünden hayranlık ifade eden bakışlarla karşılaşmasının ötesinde çok daha önemli bir faydası daha vardır. O da simaların kamuoyunun görsel hafızasına mal edilmesidir. Çehresi artık kamuoyuna kazandırılan yazar için yazılı basından televizyona her an terfi etme, veya ek iş yapma imkânları açıktır. Tartışma programları hazırlamak, “konunun uzmanı” olarak programlara konuşmacı olarak davet edilmek, köşe yazılarını ve/veya tartışma programlarını derleyip kitap halinde yayımlamak, hatta ve hatta reklamlara çıkmak hiç de ihmale gelmeyen bereketli faaliyetlerdir.

İşin özü de bundan ibarettir.

Bu yazının ilk hali *Birikim* dergisinin Ocak 1999 sayısında yayınlanmıştır.

³⁴ Ayşe Kulin, “Benim köşem”, *Milliyet*, 8 Kasım 1998. Bu köşe yazısı Kulin’in ilk ve son yazısıydı.